

"Beşerde meyl-i teceddüd var. Halef selefi kâmil görse, tezyid eylemese, meylinin tatminini başka tarzda arar, bazan aksülâmel yapar." ifadesini izah eder misiniz, "tezyid eyleme" nasıl oluyor?

"İki âlim, bazan nâkısın oğlu kâmil, kâmilin oğlu nakıs oluyor. Güya bakiye-i iştiha-i şevki, tevarüsle veledde geçiyor. Öteki kazâ-i vatar ettiğinden, veledine ilme karşı açlık hissini uyandırmıyor. Şu emsilelerdeki sırr-ı düstur şudur:"

"Beşerde meyl-i teceddüd var. Halef selefi kâmil görse, tezyid eylemese, meylinin tatminini başka tarzda arar, bazan aksülâmel yapar."(1)

Eğitimli bir ailenin oğlu, eğitimin açlığını ve dereceyi kıymetini tam takdir edip içinde eğitime karşı şiddetli bir hırsı hissedemiyor. Ama eğitimi düşük bir ailenin çocuğu, eğitimin güzelliklerini etrafında gördüğü ve ailesinde de tam görmediği için, onda eğitime karşı bir hırs ve şevk oluşuyor.

Varlıklı bir ortamda insana bir uyuşukluk ve tembellik arız oluyor, varlıklı olmayan ve çetin şartların hakim olduğu bir ortam ise insana sürekli arayış ve mücadele ruhunu kazandırıyor.

İbn-i Haldun "**Mukaddeme**" adlı eserinde bu hususu çok geniş bir şekilde izah ediyor. Şartların ağır ve çetin olduğu bir iklimde insan sert ve mücadelecisi, şartların geniş ve rahat olduğu bir iklimde ise insan yumuşak ve tembel oluyor.

İnsanlıkta yenilenme ve gelişme meyli vardır. Sonrakiler öncekileri mükemmel ve aşılmaz olarak görse ve onların üstüne bir şey ilave etmeseler, yani eski miras üstüne yeni bir katkı sağlamasalar, o zaman bu yenilenme ve gelişme meylini başka sahalarda aramaya başlarlar. Bazen de yenilenme ve tecdit adına eski sağlam mirası reddeder onun yerine bidat mesleklere saparlar. Bir takım reformistlerin dinde yeni bir çığır ve bidat yollarını açmaları gibi.

Rekabet, yeniliğe açık olma, inavasyon, eğitime yatırım, ar-ge gibi değerlere sarılmak ve bunu insanlara iyi işlemek.

İnovasyon, farklı, değişik, yeni fikirler geliştirmek ve bunları uygulamaktır. Bu fikirler, daha önce çözülmemiş sorunları çözmek veya daha önce karşılanmayan

ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla geliştirilebilir. Ya da zaten var olan pek çok ürün ve hizmeti daha güzel, daha kullanışlı, daha çok insanın işine yarayacak hale getirmeyi amaçlayabilir.

Bu fikirlerin hayata geçirilmesi ve ortaya ürün, hizmet veya iř yapış yöntemlerinin çıkarılmasıyla ve ardından bu ürün ve hizmetlerin satılmaya veya iř yapış yöntemlerinin uygulanmaya başlanmasıyla inovasyon yapılmış olur.

Bireylerde ve toplumda değişime olan istek, yeniliğe açıklık ve girişimcilik ruhuyla özdeşleşen bir kültür gerektirir. Ancak inovatif düşünce kültürüne sahip bireyler yeni fikirler ortaya çıkarırlar.

(1) bk. [Snuhat](#).